

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 27 Μαΐου 2021
(OR. en)

9091/21

JAI 628
COPEN 244
FREMP 146

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Συμβούλιο
Θέμα:	Βασικά στοιχεία για τις εισαγγελικές αρχές, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες έγγραφο της Προεδρίας σχετικά με το προαναφερόμενο θέμα, ενόψει της συζήτησης των υπουργών Δικαιοσύνης κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου ΔΕΥ στις 7/8 Ιουνίου 2021.

**Βασικά στοιχεία για τις εισαγγελικές αρχές, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη δικαστική
συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις**

Εισαγωγή

Οι εισαγγελικές αρχές διαδραματίζουν καίριο ρόλο για την προάσπιση των αρχών του κράτους δικαίου, όχι μόνο σε εθνικό πλαίσιο αλλά, όλο και περισσότερο, και σε επίπεδο ΕΕ.

Η σημασία της λειτουργίας των εισαγγελικών αρχών έχει αναγνωριστεί από τη διεθνή κοινότητα, για παράδειγμα στις κατευθυντήριες γραμμές των Ηνωμένων Εθνών του 1990 σχετικά με τον ρόλο των εισαγγελέων και στη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 2000 σχετικά με τον ρόλο της εισαγγελίας στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.

Ως εκ τούτου, χρήσιμη κρίνεται η περαιτέρω διερεύνηση του θέματος στο πλαίσιο του διαλόγου που διενεργείται στο Συμβούλιο σχετικά με ειδικά θέματα δικαιοσύνης που αφορούν το κράτος δικαίου.

Η σημασία της εύρυθμης λειτουργίας των εισαγγελικών αρχών για την ΕΕ

Οι εισαγγελικές αρχές είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ορθή λειτουργία του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, για αποτελεσματικές ποινικές διώξεις και για την παραγωγική δικαστική συνεργασία των κρατών μελών σε ποινικές υποθέσεις. Οι εισαγγελικές αρχές είναι απολύτως αναγκαίες για την αποτελεσματική εφαρμογή του ποινικού δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η καταπολέμηση του εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένων του διασυνοριακού και οργανωμένου εγκλήματος, των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών εγκλημάτων, όπως η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, και της διαφθοράς, βασίζεται στην εύρυθμη λειτουργία των εθνικών εισαγγελικών αρχών.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναπτύσσει σημαντική νομολογία σχετικά με τις εισαγγελικές αρχές, ιδίως στο πλαίσιο της δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών σε ποινικές υποθέσεις με βάση το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης (ΕΕΣ), το πρώτο νομικό μέσο που εκφράζει την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων. Προκειμένου μια δικαστική αρχή να χαρακτηριστεί αρμόδια για την έκδοση και εκτέλεση ΕΕΣ, το Δικαστήριο κρίνει ότι ο εισαγγελέας πρέπει να είναι ανεξάρτητος από την εκτελεστική εξουσία. Επιπλέον, ο εισαγγελέας πρέπει να ασκεί τις αρμοδιότητές του στο πλαίσιο διαδικασίας που πληροί τις απαιτήσεις που είναι συμφυείς με την αποτελεσματική δικαστική προστασία.

Επιπλέον, τα όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν θεσπίσει συναφή ευρωπαϊκά πρότυπα για τον ρόλο της εισαγγελίας στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, καθώς και για την ανεξαρτησία και την υποχρέωση λογοδοσίας της. Εν προκειμένω, συναφής είναι επίσης η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Οι προκλήσεις που θέτουν σε δοκιμασία την εύρυθμη λειτουργία των εισαγγελικών αρχών

Η οργάνωση των εθνικών εισαγγελικών αρχών ποικίλλει στους κόλπους της ΕΕ. Ενώ δεν υφίσταται ένα ενιαίο μοντέλο στην ΕΕ για τη θεσμική οργάνωση των εισαγγελικών αρχών ή για τον διορισμό, την απόλυση ή τις πειθαρχικές διαδικασίες που αφορούν τους εισαγγελείς διαφόρων βαθμίδων, απαιτούνται θεσμικές διασφαλίσεις προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι εισαγγελείς είναι σε θέση να ασκούν τα επαγγελματικά καθήκοντα και τις αρμοδιότητές τους υπό κατάλληλες νομικές και οργανωτικές συνθήκες και χωρίς παρεμβάσεις.

Η έκθεση της Επιτροπής του 2020 για το κράτος δικαίου επισημαίνει μια αυξανόμενη τάση μετάβασης προς πιο ανεξάρτητες εισαγγελικές αρχές. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη Δημοκρατία μέσω της Νομοθεσίας (Επιτροπή της Βενετίας) υπογράμμισε, στον κατάλογο ελέγχου του κράτους δικαίου, ότι «πρέπει να εξασφαλίζεται επαρκής αυτονομία, ώστε οι εισαγγελικές αρχές να προστατεύονται από αθέμιτες πολιτικές επιρροές».

Η πανδημία COVID-19 ανέδειξε τις προκλήσεις για τις εισαγγελικές αρχές και υπογράμμισε τη σημασία της ψηφιοποιημένης δικαιοσύνης. Η πρωτόγνωρη κατάσταση ενίσχυσε περαιτέρω την ανάγκη να υπάρχουν κατάλληλα εργαλεία και υποδομές που θα επιτρέπουν την εξ αποστάσεως επικοινωνία και την ασφαλή εξ αποστάσεως πρόσβαση των εισαγγελικών αρχών στον χώρο εργασίας. Απαιτούνται επίσης επαρκείς υποδομές και εξοπλισμός για την ασφαλή ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ των δικαστηρίων, των εισαγγελικών αρχών και των επαγγελματιών του νομικού κλάδου και των θεσμικών οργάνων. Οι τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την υποστήριξη του έργου των δικαστικών αρχών και μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ποιότητα των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης.

Τέλος, τα αποτελεσματικά δικαστικά συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των εισαγγελικών αρχών, επαφίενται σε επαρκείς ανθρώπινους και δημοσιονομικούς πόρους. Σε ορισμένα κράτη μέλη, το δικαστικό σύστημα καλείται να αντεπεξέλθει με περιορισμένους πόρους. Οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19 έχουν αναδείξει την ανάγκη ενίσχυσης της ανθεκτικότητας του συστήματος απονομής δικαιοσύνης, αν μη τι άλλο διότι αναμένεται αύξηση του όγκου των υποθέσεων.

Ερωτήματα προς τους υπουργούς

Είναι προς το κοινό συμφέρον των υπουργών Δικαιοσύνης να ασχοληθούν με το θέμα αυτό στο πλαίσιο του Συμβουλίου και να αρχίσουν να εξετάζουν πιθανούς τρόπους για την αντιμετώπιση υφιστάμενων και μελλοντικών προκλήσεων. Η ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τις εισαγγελικές αρχές θα μπορούσε να αποτελέσει την αφετηρία για περαιτέρω, πιο στοχευμένες συζητήσεις. Ο επικείμενος πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2021 και η έκθεση για το κράτος δικαίου του 2021 θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για πιο συγκεκριμένες συζητήσεις του είδους.

Στο πλαίσιο του διαλόγου για ειδικά θέματα δικαιοσύνης σχετικά με το κράτος δικαίου, οι υπουργοί Δικαιοσύνης καλούνται να ανταλλάξουν απόψεις αναφορικά με τα ακόλουθα ερωτήματα:

- ***Ποιες είναι, κατά την άποψή σας, οι βασικές προκλήσεις που θέτουν σε δοκιμασία την εύρυθμη λειτουργία των εισαγγελικών αρχών;***
- ***Πώς θα μπορούσαν οι υπουργοί Δικαιοσύνης να συμμετάσχουν σε μια πιο συγκεκριμένη συζήτηση επί του θέματος κατά το Συμβούλιο ΔΕΥ;***